משניות מבוארות

מסכת כתובות פרק ח

כ"ד טבת

ב) רבי שמעון חולק בין נכסים לנכסים, נכסים היזדועים לבעל, כיון שעל סמך יבם שמת בלא בנים, ומתמקמן ליבום, שנפלו לה נכסים מבית אביה בעודה שומרת יבם. מודים בית שמאי ובית הלל שם יש שנתלקחו במשנה א', כאן מודים, שמוטרת ונותנת המכירה וחוזרת ונתפסת, דאינה דומה לארוסה, שארוסה הבא עליה חייב קטיקלין, וקאן בלבא. ותוספות פרשו דארוסה עומדת לנשא, ואלו שומרת יבם עומדת לחליצה כמו ליבום. מתה בעודה שומרת יבם, מה ישאו בכתובתה מנה א' מאתים ובזוזיא שהכניסה, ובנכסים הנכנסים ויהיו עמה דהיינו נכסי מלוג, שקל זמן שהיא ברשותו מה שקנתה אשה קנה בעלה, וכשהיא יוצאה יוצאין עמה, בית שמאי אומרים, חלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב, דספק שם דיינה כנושאה וזכה בהן היבם, שהבעל יורש את אשתו, או איניה כנושאה ולכן נוטל חצי. וזרקא בנכסי מלוג יחלוקו אבל בכתבה ובזוזיא מודים בית שמאי בלבד. בית הלל אומרים, נכסים בחזקתן, ואין לנו פרוש בחזקת יורשי האשה שהיו הנכסים שלה, או בחזקת יורשי הבעל שאחריותן עליו. וכתבה בחזקת יורשי הבעל, ונכסים הנכנסים ויהיו עמה, דהיינו נכסי מלוג, הרי הן בחזקת יורשי האב דאין הבעל חייב באחריותן. ז) הניח אחיו בעלה, הראשון מעות, והן אחריאין לכתבתה, שכתבתה של נכסי בעל הראשון לדמיהם לחלן, ילקח בהן קרקע, והוא היבם אוכל פרות, אם מיבם אותה. וקבר מתנות לאחר מיתה, הניח פרות התלושין מן הקרקע, ילקח בהן קרקע, והוא אוכל לכתבה. הניח פרות התלושין מן הקרקע, ילקח בהן קרקע, והוא אוכל פרות. הניח פרות המחבר בקרקע, אמר רבי מאיר, שמין אותן כמה הן יפין בפרות וכמה הן יפין בלא פרות, והמותר ישיון בשביל הפרות, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות. דסוכר כל מה שגדל ברשות המת אחריאי לכתבתה. וחכמים אומרים, פרות המחבר בקרקע הן שלו, ומפרש בגמרא דצריך לפרש שהן שלו, ומקרא דצריך לפרש שהן מן הקרקע, כל הקודם זכה בהן. דמיטלטלי לא משתעבדי לכתבה. אם קדם הוא לזכות בהן זכה, ואם קדמה אם יש לה בעל. ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות, וקבר בהניחי להם מעות. כנסה היבם, הרי היא כאשתו לכל דבר. שמוגרשה בגט ולא בחליצה, ויכול להחזירה ואין שוב עליה אסור אשת אח, בתריב (דברים כה, ה) "ולקחה לו לאשה", כיון שלקחה, הרי היא כאשתו לכל דבר. ובלבד בדבר אחד אינה כאשתו, שתהא חוב כתבתה על נכסי בעלה הראשון. כיון שנעשאת לשני מכח בעלה הראשון. בנכסי אשתו אף על פי שמכר מהנכסים, כל נכסיו משועבדים לכתבתה, אבל בנכסים אינו יכול למכר כלל נכסי אחיו, ותחלת המשנה עצה טובה קא משמע לן, ומהמשך לשון המשנה גרשה אין לה אלא כתבתה, ליתי דבינמה אינו יכול למכר כלל מתקנת חז"ל (לפי רש"י פב, דבור המתחיל חז"ל) קא משמע

ב רבי שמעון חולק בין נכסים לנכסים. נכסים היזדועים לבעל, לא תמכור. ואם מכרה ונתנה, בטל. שאינן ידועים לבעל, לא תמכור. ואם מכרה ונתנה, קיים. **ג** נפלו לה כספים, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות. פרות התלושין מן הקרקע, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות. אמר רבי מאיר, שמין אותן כמה הן יפין בפרות וכמה הן יפין בלא פרות, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות. וחכמים אומרים, המחבר ילקח בהן קרקע, שלו. והתלושין מן הקרקע, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות. **ד** רבי שמעון אומר, מקום שיפה כחו בכניסתה, יפה כחו ביציאתה. מקום שהורע כחו בכניסתה, יפה כחו ביציאתה. פרות המחבר לקרקע, בכניסתה שלה שלו. והתלושין מן הקרקע, בכניסתה שלה ביציאתה שלו: **ה** נפלו לה עבדים ושפחות זקנים, ימכרו ויקלקו בהן קרקע והוא אוכל פרות. רבן שמעון בן גמליאל אומר, לא תמכור מפני שהן שבח בית אביה. נפלו לה זיתים וגפנים זקנים, ימכרו לעצים ויקלקו בהן קרקע והוא אוכל פרות. רבי יהודה אומר, לא תמכור מפני שהן שבח בית אביה. המוציא הוצאות על נכסי אשתו, הוציא קמעא ואכל קמעא, הוציא הרבה ואכל הרבה, מה שהוציא הוציא, מה שאכל אכל. הוציא ולא אכל, ישבע כמה הוציא ויטול: **ו** שומרת יבם שנפלו לה נכסים, מודים בית שמאי ובית הלל שמוכרת ונותנת וקיים. מתה, מה יגשו בכתבתה הנכנסים ויהיו עמה בית אביה. הרי הן בחזקת יורשי האב, נכסים בחזקתן, כתבה בחזקת יורשי הבעל, נכסים הנכנסים ויהיו עמה בחזקת יורשי האב: **ז** הניח אחיו בעלה, הראשון מעות, והן אחריאין לכתבתה. ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות. פרות התלושין מן הקרקע, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות. המחבר בקרקע, אמר רבי מאיר, שמין אותן כמה הן יפין בפרות וכמה הן יפין בלא פרות, והמותר ישיון בשביל הפרות, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות. והתלושין מן הקרקע, כל הקודם זכה בהן. קדם הוא, זכה. קדמה היא, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות. כנסה, הרי היא כאשתו לכל דבר, ובלבד שתהא חוב כתבתה על נכסי בעלה הראשון. כיון שנעשאת לשני מכח בעלה הראשון. בנכסי אשתו אף על פי שמכר מהנכסים, כל נכסיו משועבדים לכתבתה, אבל בנכסים אינו יכול למכר כלל נכסי אחיו, ותחלת המשנה עצה טובה קא משמע לן, ומהמשך לשון המשנה גרשה אין לה אלא כתבתה, ליתי דבינמה אינו יכול למכר כלל מתקנת חז"ל (לפי רש"י פב, דבור המתחיל חז"ל) קא משמע**

ח) לא יאמר לה, הרי כתבתיך מנחת על השלחן, אלא כל נכסיו אחריאין לכתבתה. וכן לא יאמר אדם לאשתו הרי כתבתיך מנחת על השלחן, אין לה אלא כתבתה. גרשה לאחר שיבמה אין לה אלא כתבתה.

ח לא יאמר לה, הרי כתבתיך מנחת על השלחן, אלא כל נכסיו אחריאין לכתבתה. וכן לא יאמר אדם לאשתו הרי כתבתיך מנחת על השלחן, אין לה אלא כתבתה. החזירה, הרי היא כבכל הנשים ראין לה אלא כתבתה בלבד:

פרק ט **א** הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיך, הרי הן אדום פרות בחייה. זה מתה, יורשה. אם כן למה כתב לה? דין ודברים אין לי בנכסיך, שאם מכרה ונתנה, אינו יורשה. רבן שמעון בן גמליאל אומר, אם מתה, יירשנה, מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה. וכל המתנה על מה שכתוב בתורה, תנאו בטל: **ב** שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשין, וקבה לו מקולון מן מלוה ביד אחרים, רבי טרפון אומר, יתנו לכושל שבהן. רבי עקיבא אומר, אין מרחמין בדין אלא יתנו ליורשין, שכבר עקיבא אומר, אין מרחמין בדין אלא יתנו ליורשין, שכבר אמר אם לא לאשתו שהושיבה חנונית. נדר ושבועה אין לי עליך, אינו יכול להשביעה. אבל אם מרדה אינו יכול להשביעה. אבל אם מרדה ויורשיו יכולין להשביעה. ולא אם מרדה ויורשיו לא. אבל אם מרדה ויורשיו ולא הבאים ברשותה, אבל יורשיו ולא הבאים ברשותה. אם מרדה ויורשיו ולא הבאים ברשותה, אינו יכול להשביעה. אבל י